

Deklaracija o načelih za regulacijo konoplje v Republiki Sloveniji,

ki jo je pripravil ICANNA – Mednarodni inštitut za kanabinoide
v sodelovanju z Doctors for Cannabis Regulation.

Organizacijski odbor, Častni odbor in Odbor doktorjev izjavljamo, da se zavzemamo za z dokazi podprtto reformo politike in zakonodaje o rastlini konoplja (*Cannabis Sativa L.*), ki bo temeljila na znanosti, spoštovanju človekovih pravic in zmanjševanju škode.

Ta deklaracija je nastala kot odgovor na škodljivost, neučinkovitost in nepotrebnost prepovedi rastline konoplje, ki se sicer že tisočletja uporablja v zdravilne oziroma medicinske namene.

Prepričani smo, da je prepoved konoplje škodljiva.

- Konoplja je tradicionalno zdravilna rastlina,¹⁻⁵ ki je zakonodajno razvrščena v skupino drog, »ki so zelo nevarne za zdravje ljudi zaradi hudih posledic, ki jih lahko povzroči njihova zloraba«.⁶⁻⁷
- Večina anketiranih zdravnikov v Sloveniji meni, da je konoplja zdravilna rastlina in podpira uvedbo konoplje za zdravljenje. Kar 95 % anketiranih zdravnikov ocenjuje, da imajo premalo znanja s tega področja,⁸ in 85 % se jih strinja, da bi bilo dobro, če bi zdravilne prednosti konoplje bolje poznali.⁹
- V državah, kjer je dostop do uporabe konoplje v medicinske namene pravno urejen, sta potrjena upad v predpisovanju zdravil proti bolečinam, tesnobi, slabosti, psihozam, napadom, nespečnostim in depresiji¹⁰ ter več kot 25-odstotno zmanjšanje smrtnih primerov zaradi prevelikega odmerka opiatov.¹¹⁻¹³
- Zaradi prepovedi konoplje se lahko na trgu prepovedanih drog pojavlja veliko bolj psihoaktivna¹⁴⁻¹⁵ in zaradi možnih kontaminacij tudi nevarna konoplja,¹⁶⁻¹⁹ širi pa se tudi uporaba nevarnih sintetičnih kanabinoidov.²⁰⁻²⁵
- Kar 85 % kaznivih dejanj in prekrškov s področja prepovedanih drog v Sloveniji je povezanih s konopljo²⁶ in večina kaznivih dejanj, povezanih s konopljo, se nanaša na osebno uporabo, kar obremenjuje že tako preobremenjena policijski in pravosodni sistem, izvajanje pregona pa izčrpava državni proračun.²⁷⁻²⁸
- Konoplja ima največji delež v vrednosti na trgu prepovedanih drog.²⁹⁻³⁰ Na tem trgu ni nadzora in davčne regulacije, konoplja pa se mladoletnim in odraslim pogosto prodaja skupaj z nevarnimi drogami.³¹⁻³³
- Ugotovljeno je, da z uporabo konoplje bolj verjetno nadaljujejo in jo redkeje opuščajo uporabniki z nižjim socialno-ekonomskim položajem.³⁴⁻³⁵ Ti uporabniki se soočajo z nesorazmernimi posledicami pregona, ki je povezan s konopljo, predvsem zaradi nezmožnosti plačila kazni, najema odvetnikov ipd., ter so deležni še večje stigmatizacije in socialne izključenosti.³⁶⁻³⁸
- Prepoved konoplje ovira in stigmatizira tudi zdravnike, raziskovalce in druge strokovnjake, ki se ukvarjajo s tem področjem.³⁹⁻⁴¹

Prepričani smo, da je prepoved konoplje neučinkovita.

- Konoplja je najbolj razširjena prepovedana droga v svetu in Sloveniji.⁴²⁻⁴⁴
- Več kot 220 000 državljyanov Slovenije v starosti 15–64 let je vsaj enkrat poskusilo konopljo, kar predstavlja 15,8 % prebivalcev v tej starostni skupini.⁴⁵
- Prepoved mladoletnikom ne preprečuje in ne zmanjuje dostopa do konoplje. Kar 45 % slovenskih anketiranih dijakov meni, da je konoplja precej oziroma zlahka dostopna.⁴⁶
- Mladoletniki pridejo v stik s konopljo zelo zgodaj, saj jih je 4 % poročalo, da so konopljo prvič uporabili pri starosti 13 let ali manj, v starostni skupini 16 let pa je konopljo vsaj enkrat uporabila že četrtina anketiranih dijakov.⁴⁷
- Očitno neučinkovitost in škodljivost politike prepovedi jasno izpričuje tudi poročilo uglednega Svetovnega odbora za politiko drog,⁴⁸ medtem ko v Mednarodnem konzorciju za politiko na področju drog poudarjajo, da predstavlja razvrstitev konoplje v restriktivni sistem Združenih narodov zgodovinsko anomalijo, ki jo je treba čim prej odpraviti.⁴⁹

Prepričani smo, da je prepoved konoplje nepotrebna.

- Uporaba konoplje ni brez tveganj, vendar večini odraslih odgovorna uporaba konoplje za osebne namene ne povzroča škodljivih posledic.⁵⁰⁻⁵¹
- Zdravstvena tveganja pri škodljivi uporabi konoplje so celo manjša kot tveganja pri alkoholu in tobaku, ki sta dovoljeni drogi za odrasle.⁵²⁻⁵⁶
- Ne obstajajo dokazi o vzročni povezavi med uporabo konoplje in kasnejšo uporabo drugih drog.⁵⁷⁻⁵⁸
- Vedno več držav namesto prepovedi in stigmatizaciji namenja pozornost ustrezni regulaciji uporabe konoplje za zdravstvene in tudi osebne namene.⁵⁹⁻⁶⁰
- Čeprav obstaja razumljiva zaskrbljenost zaradi morebitnega povečanja uporabe konoplje po zakonodajnih spremembah,⁶¹ nekateri podatki kažejo, da s tem povezanega povečanja uporabe konoplje ni ali je majhno.⁶²⁻⁶³ Pri uvedbi sprememb je treba upoštevati dosedanje izkušnje različnih držav, specifičnosti Slovenije in uveljaviti lastni sistem regulacije.⁶⁴
- Za dekriminalizacijo uporabnikov konoplje se zavzemajo tudi strokovna združenja pediatrov, ki sicer opozarjajo na škodljivost in nevarnost povečanja uporabe pri mladih, vendar pa pri tem predlagajo tudi določene ukrepe za zmanjšanje teh tveganj.⁶⁵⁻⁶⁶
- Politike na področju regulacije konoplje je treba izvajati in spremljati na celovit način v sodelovanju z vsemi relevantnimi deležniki.⁶⁷⁻⁶⁸

Zato podpiramo raziskovanje in ustrezno regulacijo konoplje za zdravstvene namene, podpiramo preventivno vzgojo s poudarkom na mladoletnih ter regulacijo za odrasle in gospodarstvo.

- Ustrezna regulacija je koristna za javno zdravje, ker državi omogoča nadzor nad pridelavo, proizvodnjo, testiranjem, označevanjem, distribucijo in prodajo konoplje.⁶⁹⁻⁷¹
- Ustrezna regulacija bi spodbudila in omogočila odprto komunikacijo med bolnikom in zdravnikom o uporabi konoplje.⁷²⁻⁷³
- Ustrezna regulacija bi pospešila raziskave tako o tveganjih kot tudi o koristnih učinkih uporabe konoplje.⁷⁴⁻⁷⁵
- Z ustrezno regulacijo bi ustvarili pogoje za širše in z dejstvi podkrepljeno razumevanje različnih vidikov uporabe konoplje.⁷⁶⁻⁷⁷
- S prenehanjem prepovedi bi vzpostavili pravno razlikovanje med mladoletnimi in odraslimi uporabniki konoplje, kar bi omogočilo temeljito proučitev in izpostavitev večjih tveganj uporabe konoplje za mlade in strogo uveljavljanje pravil, ki le-tem omejujejo dostop do konoplje.⁷⁸⁻⁸³
- Zaradi spoštovanja človekovih pravic, zaradi zmanjševanja škode, povezane z uporabo konoplje, in zaradi izboljšanja javnega zdravja je treba dosledno odpraviti kriminalizacijo, globe, marginalizacijo in stigmatizacijo uporabnikov konoplje, kot priporočajo tudi številni strokovnjaki in mednarodne organizacije, npr. Svetovna zdravstvena organizacija, Rdeči križ, Svetovni odbor za politiko drog itd.⁸⁴⁻⁹³
- Razviti je treba ustrezne preventivne in terapevtske programe za uporabnike, ki takšno pomoč potrebujejo, pri čemer je treba posebno pozornost v tej zvezi nujno nameniti mladim.⁹⁴⁻⁹⁶
- Davki od prodaje konoplje naj se namenijo za financiranje raziskav, izobraževanja in programov pomoči pri odvisnosti od substanc ter za vlaganje nazaj v skupnost.⁹⁷⁻⁹⁹

**Deklaracijo o načelih za regulacijo konoplje v Republiki Sloveniji, ki jo je pripravil
ICANNA – Mednarodni inštitut za kanabinoide v sodelovanju z Doctors for Cannabis Regulation**

potrjuemo

**I.
Organizacijski odbor**

Predsednik

Prim. mag. Dušan Nolimal, dr. med., spec. (socialna medicina)

raziskovalec, avtor, predavatelj, primarij; Strokovni svet Inštituta ICANNA, NIJZ, DFCR, IRDO, nekdanji raziskovalec ARTS, CU School of Medicine, NIDA, ZDA, Pompidou Group, EMCDDA, Science Group, EAHF-EU

Namestnica predsednika

Doc. dr. Vera Grebenc (socialno delo)

raziskovalka, avtorica, docentka; Inštitut ICANNA, Center za študij drog in zasvojenosti, Katedra za duševno zdravje, Fakulteta za socialno delo v Ljubljani, namestnica predstojnika Šole za teorijo in prakso socialnega dela, Dubrovnik

Člani

Odv. Varja Holec (pravo), pravna asistenza; področje kazenskega, upravnega, davčnega, ustavnega prava, izkušnje svetovanja za človekove pravice na PIC NVO; Odvetniška družba Mramor, Sorta & Holec

Asist. dr. Mirjana Perkovič - Benedik, dr. med., spec. (pediatrija, nevrologija), raziskovalka, avtorica, asistentka; Medicinska fakulteta v Ljubljani, Pediatrična klinika UKC Ljubljana

Doc. ddr. Marko Šetinc (kemijska tehnologija, informacijsko upravljanje), raziskovalec, avtor, docent; Upravni odbor Inštituta ICANNA, Alma Mater Europaea – ECM, direktor Geopolis d.o.o.

Asist. dr. Roman Štukelj (živilstvo, nanoznanost), raziskovalec, avtor, predavatelj, asistent; Strokovni svet Inštituta ICANNA, Zdravstvena fakulteta v Ljubljani, DFCR

**II.
Častni odbor**

Predsednik

Prof. dr. David Neubauer, dr. med., spec. (pediatrija, otroška nevrologija)

raziskovalec, avtor, višji svetnik, redni in gostujoči profesor; Strokovni svet Inštituta ICANNA, Medicinska fakulteta v Ljubljani, Pediatrična klinika UKC Ljubljana, predsednik Ustanove za otroško nevrologijo, Upravni odbor Združenja za pediatrijo

Namestnica predsednika

Doc. dr. Tanja Bagar (mikrobiologija, biomedicina)

raziskovalka, avtorica, docentka, direktorica in predsednica Strokovnega sveta Inštituta ICANNA, Alma Mater Europaea – ECM, DFCR, HORUS 2016, vodja laboratorija v okoljskem podjetju, Concepts of Cannabis Science I & II, Kenevir Research, ZDA

Člani

Prof. dr. Vito Flaker (socialno delo, družbene vede), raziskovalec, avtor, redni profesor; Inštitut ICANNA, predstojnik Šole za teorijo in prakso socialnega dela, Dubrovnik, in Katedre za duševno zdravje v skupnosti, Fakulteta za socialno delo

David L. Nathan, dr. med., D.F.A.P.A. (psihiatrija), predsednik uprave Doctors for Cannabis Regulation, klinični profesor psihiatrije, Rutgers Robert Wood Johnson Medical School, odlikovani kolega Ameriškega združenja za psihiatrijo

Asist. Željko Perdija, dr. med., spec. (interna medicina, pulmologija), avtor, predavatelj; Upravni odbor Inštituta ICANNA, direktor Centra za interno in intervventno medicino Maribor, Concepts of Cannabis Science I & II, Kenevir Research ZDA

Prof. dr. Dragan Petrovec (pravo, kriminologija), raziskovalec, avtor, redni in gostujoči profesor; Inštitut za kriminologijo, Pravna fakulteta v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo v Ljubljani, Upravni svet Mirovnega inštituta

**III.
Odbor doktorjev**

Se ažurira na spletni strani Inštituta ICANNA, zavihek Deklaracija.

ICANNA
Mednarodni inštitut za kanabinoide

Povabilo

Vabimo doktorje medicine in znanosti z različnih področij – medicine, javnega zdravja, sociale, sociologije, psihologije, filozofije, izobraževanja, prava, človekovih pravic, zmanjševanja škode, kemije, biologije, agronomije, ekonomije itd., državljanje Slovenije, da v sklopu Odbora doktorjev podate podporo tej Deklaraciji o načelih za regulacijo konoplje v Republiki Sloveniji (info@institut-icanna.com).

Poziv

Pozivamo druge strokovnjake, medije in širšo javnost, da spodbujate ustrezno pravno ureditev na področju konoplje namesto njene prepovedi.

Organizacijski odbor, Častni odbor in Odbor doktorjev

Republika Slovenija, januar 2018

* V deklaraciji uporabljeni izrazi, ki se nanašajo na osebe in so zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženske in moške.

Reference:

- 1) Shennong Ben Cao Jing ((本草經, The Classic of Herbal Medicine), Kitajska, 200–250. Dostop 19. 10. 2017: https://en.wikipedia.org/wiki/Shennong_Ben_Cao_Jing
- 2) O'Shaugh nessy WB. On the Preparations of the Indian Hemp, or Gunjah. Prov Med J Retrosp Med Sci. 1843; (123): 363–369. Dostop 19. 10. 2017: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2490264/pdf/provmedsurgj00865-0001.pdf>
- 3) Zuar di AW. History of cannabis as a medicine: a review. Rev Bras Psi qu ia tr. 2006; 28 (2): 153–157. Dostop 19. 10. 2017: http://www.scielo.br/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1516-44462006000200015&lng=en&nrm=iso&tlang=en
- 4) Mikuriya TH. Marijuana in medicine: past, present and future. Calif Med. 1969; 110 (1): 34–40. Dostop 19. 10. 2017: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1503422/>
- 5) Touw M. The religious and medicinal uses of Cannabis in China, India and Tibet. J Psychoaktive Drugs 1981; 13 (1): 23–34. Dostop 19. 10. 2017: <https://www.cnsproductions.com/pdf/Touw.pdf>
- 6) Zakon o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami. Uradni list RS, št. 108/99, 44/00, 2/04 – ZZdri-A in 47/04 – ZdZPZ. Dostop 19. 10. 2017: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1388>
- 7) Uredba o razvrstitvi prepovedanih drog. Uradni list RS, št. 45/14, 22/16 in 14/17. Dostop 19. 10. 2017: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6743>
- 8) Zdravniška zbornica Slovenije. Uporaba konoplje za zdravstvene namene. Spletna anketa, september 2016. Dostop 19. 10. 2017: <http://www.zzs-mcs.si/informacije-publikacije-in-analize/obvestila/2016/09/22/uporaba-konoplje-za-zdravstvene-namene>
- 9) Kojić T., Zdravnice in zdravniki o konoplji kot zdravilu. Anketa VIVA, avgust 2016. Dostop 19. 10. 2017: <http://www.viva.si/Članki-o-boleznih-drugov/14164/Zdravnice-in-zdravniki-o-konoplji-kot-zdravilu>
- 10) Bradford AC, Bradford WD, Medical Marijuana Laws Reduce Prescription Medication Use in Medicare Part D. Healsth AFF (Millwood), 2016: 1230-1236. Dostop 19. 10. 2017: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/27385238>
- 11) Bachhuber, Marcus A., et al., Medical Cannabis Laws and Opioid Analgesic Overdose Mortality in the United States, 1999–2010. JAMA Internal Medicine, October 2014. Dostop 19. 10. 2017: <http://archinte.jamanetwork.com/article.aspx?articleid=1898878>
- 12) Rudd Rose A., et al., Increases in Drug and opioid Overdose Deaths – United States, 2000–2014. Morbidity and Mortality Weekly Report, Centers for Disease Control and Prevention, January 1, 2016: 1378–1382. Dostop 19. 10. 2017: http://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/mm6450a3.htm?s_cid=mm6450a3_w
- 13) Lucas P., Rationale for cannabis-based interventions in the opioid overdose crisis. Harm Reduction Journal, August 2017. Dostop 19. 10. 2017: <https://harmreductionjournal.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12954-017-0183-9>
- 14) Cascini F, Aiello C, Di Tanna G., Increasing Delta-9-Tetrahydronannabinol (Δ -9-THC) Content in Herbal Cannabis Over Time: Systematic Review and Meta-Analysis. Current Drug Abuse Reviews, Bentham's Science Publishers, 2012: 32–40. Dostop 19. 10. 2017: <http://www.datia.org/datia/resources/IncreasingDelta9.pdf>
- 15) National Center for Natural Products Research, University of Mississippi, Potency Monitoring Project Quarterly Report 104, December 2008–March 2009: 9. Dostop 19. 10. 2017: <https://medicalmarijuana.procon.org/sourcefiles/UMPMC-quarterly-monitoring-report.pdf>
- 16) Thomas B. F., Pollard G. T., Preparation and distribution of cannabis and cannabis-derived dosage formulations for investigational and therapeutic use in the United States. Frontiers in Pharmacology, 2016; 7: 285. Dostop 19. 10. 2017: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5006560/>
- 17) McLaren J., Swift W., Dillon P., Allsop S., Cannabis potency and contamination: A review of the literature. Addiction 103, July 2008: 1100–1109. Dostop 19. 10. 2017: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18494838>
- 18) Busse F, Omidi L, Timper K, Leichtle A, Windgassen M, Kluge E, Stumvoll M, Lead Poisoning Due to Adulterated Marijuana, Correspondence. The New England Journal of Medicine, April 2008: 1641–1642. Dostop 19. 10. 2017: <http://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJM0707784>
- 19) Randerson J., Warning issued over cannabis adulterated with glass beads. Tha Guardian, 2007. Dostop 19. 10. 2017: <https://www.theguardian.com/society/2007/jan/12/drugsandalcohol.drugs>
- 20) Drev A., Konoplja in nove psihoaktivne snovi med mladimi v Sloveniji. Nacionalni inštitut za javno zdravje, Ljubljana, 2015: 4–7. Dostop 19. 10. 2017: http://www.zdravjemladih.si/data-si/file/konoplja_PAS.pdf
- 21) Nacionalni forenzični laboratorij, Kakovost in čistost prepovedanih drog, nove psihoaktivne substance zaznane v Sloveniji in ozaveščanje uporabnikov. Poročilo za leto 2014, Ljubljana, 2015: 17–26. Dostop 19. 10. 2017: http://www.policija.si/eng/images/stories/GPUNFL/PDF/NFL-ReportFor2014_Issue_Oct2015_SI.pdf
- 22) Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti (EMCDDA), Evropsko poročilo o drogah, Trendi in razvoj, Luksemburg, 2016: 12–14, 30–32, in 2017: 35. Dostop 19. 10. 2017: <http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/2637/TDAT16001SLN.pdf> <http://emcdda.europa.eu/system/files/publications/4541/TDAT17001SLN.pdf> en
- 23) Fantegrossi, William E., et al., Distinct pharmacology and metabolism of K2 synthetic cannabinoids compared to Δ^9 -THC: Mechanism underlying greater toxicity? Life Science (97)1. February 27, 2014: 45–54. Dostop 19. 10. 2017: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0024320513005523>
- 24) United Nations Office on Drugs and Crime, Market Analysis of Synthetic Drugs, May 2017: 41–45. Dostop 19. 10. 2017: https://www.unodc.org/wdr2017/field/Booklet_4_ATSNPS.pdf
- 25) Cooper ZD., Adverse Effects of Synthetic Cannabinoids: Management of Acute Toxicity and Withdrawal. Curr Psychiatry Rep., May 2016; 18(5): 52. Dostop 19. 10. 2017: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4923337/>

- 26) Šavelj S., Stanje na področju prepovedanih drog v Sloveniji 2016. Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2016: 46.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/stanje_na_podrocju_prepovedanych_drog_v_sloveniji_2016.pdf
- 27) Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti (EMCDDA), Evropsko poročilo o drogah, Trendi in razvoj, Luksemburg, 2016: 12.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/2637/TDAT16001SLN.pdf>
- 28) Dobovsek B., Gluhić L. in Kuhar S., Country Report Slovenia. Sentencing of Drug Offenders: Legislators' Policy and the Practice of the Courts. In T. Apostolu (ed). Sentencing of Drug Offenders: Legislator's Policy and the Practice of the Courts in South East Europe . Athens: Sakkoulas Publications S.A., 2016: 301–336.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.diogenis.info/cms/files/2016/07/sentencing-final-ok.pdf>
- 29) Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti (EMCDDA), Evropsko poročilo o drogah, Trendi in razvoj, Luksemburg, 2016: 12, 18–21.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/2637/TDAT16001SLN.pdf>
- 30) United Nations Office on Drugs and Crime, World Drug Report 2016: 12, 14.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.unodc.org/doc/wdr2016/WORLD_DRUG_REPORT_2016_web.pdf
- 31) Why are coffee shops allowed to sell soft drugs in the Netherlands?, Government in the Netherlands, 2017.
Dostop 19. 10. 2017: <https://www.government.nl/topics/drugs/why-are-coffee-shops-allowed-to-sell-soft-drugs-in-the-netherlands>
- 32) European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA), Netherlands, Country Drug Report 2017.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/4512/TD0616155ENN.pdf_en
- 33) Boekhout van Solinge T., Dutch drug policy in a European context. Journal of Drug Issues 29 (3): 511–528. Pre-publication version. 1999.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.cedro-uva.org/lib/boekhout.dutch.pdf>
- 34) Drev A., Kvaternik I., Macur M., Uporaba tobaka, alkohola in prepovedanih drog med prebivalci Slovenije ter neenakosti in kombinacije te uporabe. Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2015: 244–273.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/uporaba_tobaka_alkohola_in_drog.pdf
- 35) Koprivnikar H., Zorko M., Hovnik Keršmanc M., Drev A., Uporaba tobaka, alkohola in prepovedanih drog med prebivalci Slovenije ter neenakosti in kombinacije te uporabe – povzetki. Nacionalni inštitut za javno zdravje 2016: 18.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/tobak_alkohol_in_prepovedane_droge_v_sloveniji_p.pdf
- 36) Kastelic A., Uporaba prepovedanih drog, tobaka in alkohola med obsojenimi osebami v Sloveniji. Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2017: 8.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/monografija_zapori_junij_2017_zadnja.pdf
- 37) Hren J., Uporaba prepovedanih drog, tobaka in alkohola med obsojenimi osebami v Sloveniji. Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2017: 9–10.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/monografija_zapori_junij_2017_zadnja.pdf
- 38) Šabić S., DrogArt, v prispevku Dekriminalizacija trdih drog. Mladina (Košir I.). Ljubljana, 21. julij 2017.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.mladina.si/181096/dekriminalizacija-trdih-drog/>
- 39) Nolimal D., Ali strah pred medicinsko konopljo res hromi zdravnike? ISIS, julij 2015: 20–26.
Dostop 19. 10. 2017: https://www.zdravniskazbornica.si/docs/default-source/ISIS/2015/isis2015-07.pdf?sfvrsn=44502436_0
- 40) Coulter C., Is it time to legalise drugs? Irish Times, July, 2008.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.irishtimes.com/news/is-it-time-to-legalise-drugs-1.944504>
- 41) Nederlandse associatie voor legale Cannabis en haar Stoffen als Medicatie, The Dutch medicinal cannabis program. Retrieved March 20, 2016.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.ncsm.nl/english/the-dutch-medicinal-cannabis-program>
- 42) United Nations Office on Drugs and Crime, Executive Summary, Conclusions and Policy Implications, May 2017: 10.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.unodc.org/wdr2017/field/Booklet_1_EXSUM.pdf
- 43) Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti (EMCDDA), Evropsko poročilo o drogah, Trendi in razvoj, Luksemburg, 2017: 15, 20–23.
Dostop 19. 10. 2017: http://emcdda.europa.eu/system/files/publications/4541/TDAT17001SLN.pdf_en
- 44) Drev A., Konoplja in nove psihoaktivne snovi med mladimi v Sloveniji. Nacionalni inštitut za javno zdravje, Ljubljana, 2015: 2, 5.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.zdravjemladih.si/data-si/file/konoplja_PAS.pdf
- 45) Drev A., Lavtar D., Anketa o uporabi tobaka, alkohola in drugih drog 201–2012: podatki o razširjenosti uporabe marihuane/hašiša. Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2014: 3–4.
Dostop 19. 10. 2017:
http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/anketa_o_uporabi_tobaka_alkohola_in_drugih_drog_2011_2012.pdf
- 46) Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti (EMCDDA), ESPAD Report 2015, Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, 2016: 30–31.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.espad.org/sites/espad.org/files/ESPAD_report_2015.pdf
- 47) Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti (EMCDDA), ESPAD Report 2015, Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, 2016: 33–35 in 39–40.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.espad.org/sites/espad.org/files/ESPAD_report_2015.pdf
- 48) Global Commission on Drug Policy, War on Drugs, Report, 2011.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.globalcommissionondrugs.org/wp-content/themes/gcdp_v1/pdf/Global_Commission_Report_English.pdf
- 49) Hallam C., Bewley-Taylor D., Jelsma M., Scheduling in the international drug control system, Series on Legislative Reform of Drug Policies No. 25, International Drug Policy Consortium, June 2014: 1–24.
Dostop 19. 10. 2017: https://www.tni.org/files/download/dlr25_0.pdf

- 50) Alcohol and Drug Abuse Institute, Learn About Marijuana: Adult Recreational Marijuana Consumers. University of Washington, March 2015.
Dostop 19. 10. 2017: <http://learnaboutmarijuanawa.org/consumers.htm>
- 51) Zimmer L. Morgan JP, Marijuana Myths Marijuana Facts: A Review Of The Scientific Evidence. 1st Edition, New York: Lindesmith Center, 1997.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.bisdro.uni-bremen.de/boellinger/cannabis/08-zj-mo.pdf>
- 52) Jefferson F., Acute toxicity of drugs versus regulatory status. Drugs and Society: U.S. Public Policy, New York: Rowman and Littlefield, 2006, Chapter 7: 149–162.
Dostop 19. 10. 2017: https://books.google.com/books/about/Drugs_and_Society.html?id=xpZhjBuDkuwC
- 53) Nutt D., et al., Development of a rational scale to assess the harm of drugs of potential misuse. The Lancet 369 (9566), March 2007: 1047–1053.
Dostop 19. 10. 2017: [http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(07\)60464-4/fulltext](http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(07)60464-4/fulltext)
- 54) Lachenmeier DW, Rehm J. Comparative risk assessment of alcohol, tobacco, cannabis and other illicit drugs using the margin of exposure approach. Scientific Reports 2015, 5, 8126.
Dostop 19. 10. 2017: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4311234/>
- 55) Gerich E. M., Isfort W. R., Brimhall B., Siegel A. C., Medical Marijuana for Digestive Disorders: High time to Prescribe? The American Journal of Gastroenterology, 2015, 2: 209.
Dostop 19. 10. 2017: <http://omextad.salud.gob.mx/contenidos/investigaciones/Medical.pdf>
- 56) Lopez G., The 3 deadliest drugs in America are all totally legal. Centers for Disease Control and Prevention, 2016.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.vox.com/2014/5/19/5727712/the-three-deadliest-drugs-in-america-are-all-totally-legal>
- 57) Joy, Janet E., et al., Marijuana and Medicine: Assessing the Science Base. Washington, DC: National Academy Press, 1999: 100–101.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.nap.edu/read/6376/chapter/5#100>
- 58) Levitan D, Is Marijuana Really a "Gateway Drug"? FactCheck: A Project of the Annenberg Public Policy Center, April 2015.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.factcheck.org/2015/04/is-marijuana-really-a-gateway-drug/>
- 59) United Nations Office on Drugs and Crime, Executive Summary, Market Analysis of Plant-Based Drugs: Opiates, Cocaine, Cananbis, May 2017: 45–56.
Dostop 19. 10. 2017: https://www.unodc.org/wdr2017/field/Booklet_3_Plantbased_drugs.pdf
- 60) Bottorff J. L., Bissell L. JL., Balneaves G., Oliffe J. L., Rielle Capler N. R., Buxton J., Perceptions of cannabis as a stigmatized medicine: a qualitative descriptive study. Harm Reduction Jorunal, February 2013.
Dostop 19. 10. 2017: <https://harmreductionjournal.biomedcentral.com/articles/10.1186/1477-7517-10-2>
- 61) United Nations Office on Drugs and Crime, Executive Summary, Market Analysis of Plant-Based Drugs: Opiates, Cocaine, Cananbis, May 2017: 51–56.
Dostop 19. 10. 2017: https://www.unodc.org/wdr2017/field/Booklet_3_Plantbased_drugs.pdf
- 62) Global Comission on Drug Policy, War on Drugs, Report, 2011: 10–11.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.globalcommissionondrugs.org/wp-content/themes/gcdp_v1/pdf/Global_Commission_Report_English.pdf
- 63) Washington State Institute for Public Policy, I-502 Evaluation and Benefit-Cost Analysis: Second Required Report, September 2017: 22–26.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.wsipp.wa.gov/ReportFile/1670/Wsipp_I-502-Evaluation-and-Benefit-Cost-Analysis-Second-Required-Report_Report.pdf
- 64) Reznik I., v prispevku Konoplja ne zdravi vsega, ne deluje pri vseh in ima lahko zelo različne učinke, MMC RTVSLO (Čebokli A). Ljubljana, 10. november 2016.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.rtvslo.si/zdravje/novice/konoplja-ne-zdravi-vsega-ne-deluje-pri-vseh-in-ima-lahko-zelo-razlicne-ucinke/407254>
- 65) American Academy of Pediatrics, Policy Statement, The Impact of Marijuana Policies on Youth: Clinical, Research, and Legal Update, Committee on Substance Abuse and Committee on Adolescence. Pediatrics, Official Journal of the American Academy of Pediatrics, 2015: 584–587.
Dostop 19. 10. 2017: <http://pediatrics.aappublications.org/content/pediatrics/135/3/584.full.pdf>
- 66) Grant C. N., Bélanger R. E., Canadian Paediatric Society, Adolescent Health Committee, Cannabis and Canada's children and youth. Paediatr Child Health, May 2017: 98–102.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.cps.ca/en/documents/position/cannabis-children-and-youth>
- 67) Global Comission on Drug Policy, War on Drugs, Report, 2011.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.globalcommissionondrugs.org/wp-content/themes/gcdp_v1/pdf/Global_Commission_Report_English.pdf
- 68) United Nations Office on Drugs and Crime. Executive Summary, Conclusions and Policy Implications, May 2017: 29.
Dostop 19. 10. 2017: https://www.unodc.org/documents/scientific/Booklet_1_Executive_Summary_conclusions_and_policy_implications.pdf
- 69) California Medical Association, Cannabis and the Regulatory Void: Background Paper and Recommendations, 2011.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.cmanet.org/files/pdf/news/cma-cannabis-tac-white-paper-101411.pdf>
- 70) Nathan D. L., DFCR, Nasprotujemo vojni proti konoplji. I.CANNA.BLOG, november 2016.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.institut-icanna.com/si/blog/blog.html>
- 71) Smith A., Kenevir Research, Pomen analitike in preverjanja kakovosti konoplje. I.CANNA.BLOG, maj 2017.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.institut-icanna.com/si/blog/blog.html>
- 72) Lynn Mathre M., R.N., M.S.N., A Survey on Disclosure of Marijuana Use to Health Care Professionals, Jorunal of Psychoactive Drugs, 20:1, January–March 1988: 117–120.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02791072.1988.10524380>
- 73) Nolimal D., Ali strah pred medicinsko konopljo res hromi zdravnike? ISIS, julij 2015: 20–26.
Dostop 19. 10. 2017: https://www.zdravniskazbornica.si/docs/default-source/ISIS/2015/isis2015-07.pdf?sfvrsn=44502436_0
- 74) Coulter C., Is it time to legalise drugs? Irish Times, July 12, 2008.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.irishtimes.com/news/is-it-time-to-legalise-drugs-1.944504>

- 75) Nederlandse associatie voor legale Cannabis en haar Stoffen als Medicatie, The Dutch medicinal cannabis program. Retrieved March 20, 2016.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.ncsm.nl/english/the-dutch-medicinal-cannabis-program>
- 76) Journal Critical Reviews in Plant Sciences, Volume 35, 2016 - Issue 5-6: Cannabis.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.tandfonline.com/toc/bpts20/35/5-6?nav=tocList>
- 77) Šoltes I., Skupina Zelenih/ESZ, Zmagovalka ameriških volitev je ... konoplja! I.CANNA.BLOG, januar 2017.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.institut-icanna.com/si/blog/9/Zmagovalka-ameriskih-volitev-je-%E2%80%A6-konoplja!>
- 78) Nelson S., Pot Use Among Colorado Teens Appears to Drop After Legalization. U.S. News & World Report. August 7, 2014.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.usnews.com/news/articles/2014/08/07/pot-use-among-colorado-teens-appears-to-drop-after-legalization>
- 79) Pagliaccio D., Barch D. M., Bogdan R., et al., Shared Predisposition in the Association Between Cannabis Use and Subcortical Brain Structure. Jama Psychiatry, 2015: 994–1001.
Dostop 19. 10. 2017: <http://jamanetwork.com/journals/jamapsychiatry/fullarticle/2429550>
- 80) French L., Gray C., Leonard G., et al., Early Cannabis Use, Polygenic Risk Score for Schizophrenia and Brain Maturation in Adolescence, Jama Psychiatry, 2015: 1002–1011.
Dostop 19. 10. 2017: <http://jamanetwork.com/journals/jamapsychiatry/fullarticle/2429551>
- 81) American Academy of Pediatrics, Policy Statement, The Impact of Marijuana Policies on Youth: Clinical, Research, and Legal Update, Committee on Substance Abuse and Committee on Adolescence. Pediatrics, Official Journal of the American Academy of Pediatrics, 2015: 584–587.
Dostop 19. 10. 2017: <http://pediatrics.aappublications.org/content/pediatrics/135/3/584.full.pdf>
- 82) Grant C. N., Bélanger R. E., Canadian Paediatric Society, Adolescent Health Committee, Cannabis and Canada's children and youth. Paediatr Child Health, May 2017: 98–102.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.cps.ca/en/documents/position/cannabis-children-and-youth>
- 83) Hopfer C., Implications of Marijuana Legalization for Adolescent Substance Use. Journal Substance Use, Volume 35, August 2014 – Issue 4: 331–335.
Dostop 19. 10. 2017: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4308295/>
- 84) World Health Organisation, Statement on ending discrimination in health care settings, 2017.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.who.int/mediacentre/news/statements/2017/discrimination-in-health-care/en/>
- 85) Global Commission on Drug Policy, War on Drugs, Report, 2011.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.globalcommissionondrugs.org/wp-content/themes/gcdp_v1/pdf/Global_Commission_Report_English.pdf
- 86) International Federation of Red Cross, Statement to the Commission on Narcotic Drugs, 55th Session, March 2012.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.ifrc.org/en/news-and-media/opinions-and-positions/speeches/2012/to-the-commission-on-narcotic-drugs-55th-session/>
- 87) Royal Society for Public Health, Drug Policy Reform.
Dostop 19. 10. 2017: <https://www.rspah.org.uk/our-work/policy/drug-policy-reform.html>
- 88) Davies J., 4 Reason Why The U.S. Need To Decriminalize Drugs – And Why We Are Closer Than You Think. Drug Policy Alliance, July, 2017.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.drugpolicy.org/about-us/about-drug-policy-alliance>
- 89) NORML, Policy Statement.
Dostop 19. 10. 2017: <http://norml.org/about/norml-policy-statement>
- 90) Nolimal D., Mnenje o obstoječi zakonodaji in predlogu nove zakonodaje glede konoplje (Cananbis indica in Cannabis sativa) in njenih učinkovin: pismo Državnemu zboru RS ob sprejemanju zakonodaje, februar 2014: 3-6.
Dostop 15. 12. 2017: <http://www.institut-icanna.com/files/Nolimal%20DZ%202014.pdf>
- 91) Flaker V., Pismo Državnemu zboru RS ob sprejemanju sprememb zakonodaje. Center za študij drog in zasvojenosti, Fakulteta za socialno delo, 2014.
Dostop 19. 10. 2017: <http://vitoflakeragenda.blogspot.si/2016/09/socialna-ali-medicinska-uporaba-oz.html>
- 92) Keber D., intervju. Mladina, 2015.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.mladina.si/166984/dusan-keber/>
- 93) Kreft L., intervju. Konoplja.org, 2002.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.konoplja.org/web/Prosti_tek/Intervjuji/Intervjuji_Lev_Kreft.htm
- 94) Global Commission on Drug Policy, War on Drugs, Report, 2011.
Dostop 19. 10. 2017: http://www.globalcommissionondrugs.org/wp-content/themes/gcdp_v1/pdf/Global_Commission_Report_English.pdf
- 95) Flaker V., Pismo Državnemu zboru RS ob sprejemanju sprememb zakonodaje. Center za študij drog in zasvojenosti, Fakulteta za socialno delo, 2014.
Dostop 19. 10. 2017: <http://vitoflakeragenda.blogspot.si/2016/09/socialna-ali-medicinska-uporaba-oz.html>
- 96) Šabić S., DrogArt, v članku Dekriminalizacija trdih drog. Mladina (Košir I.), Ljubljana, julij 21, 2017.
Dostop 19. 10. 2017: <http://www.mladina.si/181096/dekriminalizacija-trdih-drog/>
- 97) Pabon, Rep. Dan, Chair, Use of Recreational Marijuana Sales Tax Revenues Interim Study Committee, oktober 2014.
Dostop 19. 10. 2017: <https://www.colorado.gov/pacific/sites/default/files/14%20MarijuanaSummaryReport.pdf>
- 98) Marijuana Tax, An overview of Oregon's recreational marijuana taxes. Oregon Department of Revenue, 2017.
Dostop 19. 10. 2017: https://www.oregon.gov/DOR/press/Documents/marijuana_fact_sheet.pdf
- 99) Silbaugh L., Distribution of Marijuana Tax Revenue. Colorado Legislative Council Staff, Issue Brief, A Legislative Council Publication, julij 2015.
Dostop 19. 10. 2017: https://leg.colorado.gov/sites/default/files/15-10_distribution_of_marijuana_tax_revenue_issue_brief_1.pdf